

För eller mot det transatlantiska slaveriet?

Målet med den här övningen är att låta eleverna ta del av och reflektera över de synpunkter som förekom i debatten för och mot slaveri under det transatlantiska slaveriets dagar. Övningen innehåller flera element:

- Personkort som representerar ett antal nyckelpersoner som står för olika åsikter i debatten
- Åsiktskort som visar vilken typ av åsikter och uttalande som förekom.
- Mål- och medelkort som speglar vilka metoder förespråkarna respektive motståndarna använde sig av.

Gör så här

1. Dela in eleverna i grupper om tre eller fyra personer och ge varje grupp en uppsättning vardera av personkortet, åsiktskortet och mål- och medelkortet.
2. Be eleverna att läsa korten och därefter para ihop varje "personkort" med ett "åsiktskort" och ett "mål- och medelkort". Varje grupp ska åstadkomma sex högar med tre kort i varje.
3. När eleverna har parat ihop alla korten, be grupperna redovisa inför klassen och diskutera sina resultat tillsammans. En grupp kan till exempel läsa upp en av sina kortkombinationer, och de övriga kan hålla med eller inte.

Uppföljning

Den här övningen kan leda till en diskussion om arvet efter slaveriet och hur det kan kopplas till rasism och diskriminering i dag. Genom att till exempel diskutera slaveriförespråkarnas åsikter om att afrikanerna var mindre värda

än vita européer, och därför kunde utnyttjas, kan eleverna göra kopplingar till i dag, till exempel utifrån följande frågor:

- Förekommer liknande åsikter i dag om olika folk och kulturer?
- Hur skulle du reagera om någon uttalade liknande åsikter i dag?
- Var det mer godtagbart förr i tiden än det är nu? Om ja, varför?
- Har rasism, diskriminering och fattigdom i världen i dag något att göra med det transatlantiska slaveriet?

Läs gärna sidan 12 i tidningen Slaveri då och nu för att få mer underlag.

Fördjupning

Eleverna kan ges en eller flera av följande uppgifter

- Skriv ned tre, eller flera, skäl till varför folk stödde slaveri och slavhandel.
- Skriv ned tre metoder som motståndarna använde för att få slaveri och slavhandel förbjudet.
- Gör en affisch eller ett flygblad som ska användas i kampen mot det transatlantiska slaveriet. Den ska väcka uppmärksamhet och leda till stöd från allmänheten.
- Gör en affisch eller ett flygblad som ska användas i kampen mot nutida slaveri. Den ska väcka uppmärksamhet och leda till stöd från allmänheten.

I övningen ingår:

- Personkort
- Åsiktskort
- Mål- och medelkort

Handelsmannen arbetar med att exportera svenskt järn, som är mycket viktigt för den transatlantiska slavhandeln. Järnet används till allt från slavskepp, redskap, vapen och fot- och handbojor. Det svenska voyagejärnet är en av storsäljarna och används som valuta när man köper slavar i Afrika. Under 1700-talet är utlandsförsäljningen av järn en lysande affär för såväl statsmakten som enskilda företagare i Sverige.

Politikern är för slaveriet och röstar alltid för förslag i riksdagen om att till exempel erbjuda förmånliga import- och exporttullar för handel med förslavade afrikaner. Han har många rika och mäktiga vänner i näringslivet som tjänar pengar på slavhandeln, till exempel genom järnexporten. De vill inte att politikern röstar för lagförslag om att avskaffa slaveriet och det går han gärna med på, eftersom han anser att slavhandel och slaveri är bra för Sverige.

Plantageägaren kommer från Europa men bor på sin stora sockerplantage i Västindien, med hundratals slavar. Många har fraktats hit via den svenska kolonin på ön Saint Barthélemy. Plantageägaren och hans hustru delar många åsikter om slaveriet; att det är en lönsam verksamhet som är bra för Europas folk. Hustrun tycker inte om brännmärkningen av slavar, men maken har förklarat att afrikanerna står närmare djuren än människorna och att de inte lider på samma sätt som vita.

Antislaveriaktivisten har vikt sitt liv åt slaveriets avskaffande. Hon gick tidigt med i antislaverirörelsen, efter att ha läst den före detta slaven Olaudah Equianos bok om sitt liv. Nu arbetar hon för att på fredlig väg övertyga politiker om att avskaffa slavhandeln och för att väcka opinion bland vanligt folk mot slaveriet.

Den förslavade afrikanen tillfångatogs i sin hemby när han var fem år gammal och skeppades till Västindien. Väl i land såldes han på auktion och skildes då från sina föräldrar. Nu har han varit slav i nio år och arbetar 14 timmar och dagen på en stor sockerplantage. Han huvudsakliga syssla är att skörda sockerrör.

Rebellen, den före detta slaven rymde från sina slavägare på en ö i Västindien och lever nu med andra förrymda slavar i ett otillgängligt område där ingen kan hitta dem. Hon brukade arbeta på en sockerplantage och straffades ofta för olydnad. Nu har hon och hennes man en liten jordplätt där de kan odla tillräckligt med mat för att överleva och hjälpa andra.

Åsikt 1 Slavhandeln har fört med sig enorma rikedomar till vårt land. En stor del av dessa pengar har investerats i den lokala industrin så att landets ekonomi har förbättrats. Slavhandeln skapar också en bra marknad i Afrika för våra varor, till exempel järn. Det medför att tusentals människor i Sverige får jobb. Plantagerna i Västindien ger oss viktiga produkter som socker, tobak och rom till bra priser och Europa tjänar stora pengar på dessa varor.

Åsikt 2 Mitt företag och min hembygd har blivit rik på slavhandeln. Den har hjälpt till att betala för alla fina byggnader och stenlagda gator. Det är en hederlig handel, det är inget fel på den. Den har gett folket i min stad och mitt land jobb. Om slavhandeln stoppades skulle många människor bli av med jobbet och den här staden och många andra städer i Sverige och Europa skulle förlora en massa pengar.

Åsikt 3 Jag har aldrig varit lycklig som slav, vad mina ägare än säger. Jag kom inte hit för att jag ville det. Jag blir inte behandlad som en människa utan som ett djur, men de tar bättre hand om sina hundar än de behandlar mig. När jag var yngre fick jag leka med plantageägarens barn men nu går de i skolan och jag måste arbeta. Jag skulle vilja rymma, men jag är rädd för att bli tillfångatagen igen och straffad eller dödad.

Åsikt 4 Slaveri är moraliskt förkastligt och mot alla kristna värderingar. Ingen människa kan äga någon annan och tvinga dem att leva under outhärdliga förhållanden. Människor kan inte köpas och säljas för pengar som djur eller ylletyger. Afrikaner är också människor och våra jämlikar, med starka traditioner och kulturer. Om människor fick veta sanningen om slaveriet skulle de flesta vilja stoppa det.

Åsikt 5 De höll mig som slav i över åtta år innan jag rymde. Nu vill jag slå tillbaka mot plantageägarna som har förorsakat mig och andra så mycket olycka. Det är fel att behandla människor som de har behandlat oss. Jag ska förstöra deras egendom och göra uppror mot dem. Jag kommer inte att bli nöjd förrän vi har besegrat dem och alla mina olycksbröder och systrar är fria.

Åsikt 6 Slavar har det faktiskt väldigt bra jämfört med arbetare i Europas fabriker. De får ju gratis hus, kläder och mat. De behöver aldrig oro sig över vad som ska hända dem i framtiden, det tar ju vi ansvar för. Slavarna börjar jobba sex på morgonen och arbetar bara i nio timmar. Väldigt få slavar blir dåligt behandlade och de straffas bara när de förtjänat det. Visst är det hemskt när man måste skilja barn från föräldrarna men alla mår ju bättre av att plantagen går med vinst.

1.

Mål: Att avskaffa slavhandel och slaveri.

Medel: Samla information om slavhandelns grymheter och göra allmänheten medveten om den. Ha torgmöten och övertala folk att skriva på protestlistor mot slaveri. Använda påtryckningar för att få politiker att ändra lagstiftningen.

2.

Mål: Att slaveri och slavhandel får fortsätta.

Medel: Samarbeta med politiker och andra mäktiga personer med samma åsikter om slavhandel, för att förhindra att lagförslag om slaveriets avskaffande går igenom.

3.

Mål: Att bli fri och återförenas med min familj.

Medel: Göra motstånd mot slaveriet genom att jobba långsamt, sabotera jordbruksmaskiner och släppa djuren lösa. Låtsas vara sjuk eller dum och göra livet surt för ägarna så att de till slut inte vill ha slavar som arbetskraft.

4.

Mål: Att hämnas på slavhandlarna och slavägarna för vad de har gjort mot vårt folk. Att få slut på slaveriet och få frihet att bestämma över oss själva.

Medel: Göra räder mot plantagerna, stjäla mat och utrustning samt bränna sockerrörsfälten. Organisera revolter, hjälpa slavar att fly och gömma dem.

5.

Mål: Att slavhandeln ska fortsätta.

Medel: Använda påtryckningar för att få politiker att rösta mot slaveriets avskaffande, samt blockera motståndarnas lagförslag. Kontakta mäktiga personer som tjänat pengar på slavhandeln och uppmuntra dem att övertyga regeringen om att slaveri gör vårt land rikt och mäktigt.

6.

Mål: Att försäkra sig om att det finns ett fortsatt utbud av nya slavar som arbetskraft, samt försäkra sig om att politikerna inte förbjuder slaveri.

Medel: Att tillsammans med plantageägarna utöva påtryckningar på politikerna så att de fortsätter att ha en positiv inställning till slavhandel. Att se till att slavarne arbetar hårt och inte rymmer eller förorsakar andra problem.

